

خپلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

یکشنبه ۱۸ دسمبر ۲۰۲۲

تهیه، ترتیب و ارسالی: سید نجیب همد
نوشته: شاهد غزنیوال

افغان سفیر که د ایرانی جنایاتو توجیه کونکی مدافع؟!

د ایران په یزد کې د ایراني ځواکونو په لاس د افغاني مسافرینو د سوځولو له بورنونو کې پېښې څخه ټول افغانانو په تهران کې د دا وخت سفیر ښاغلي لیوال چلند پیرغندي او هغه د ټول باوقاره افغان ولس د وقار او شهامت تر پښو لاندې کول گڼي.

ښاغلی لیوال د هغه ناتوانه حکومت استازی وه کوم چې د هیواد په داخل کې یې بهرني ځواکونه رسمي دولتي قطعات ورته بمبار او په لسگونو عسکر یې ور و وژني مگر دوي یې له قاتلینو څخه د قتل پوښتنې په ځای هغوی ته د تر سره کړي جنایت مجوز لټوي.

په تهران کې د کابل حکومت د دا وخت سفیر ښاغلی لیوال په یزد کې د ایراني ځواکونو په لاس د سوځول شویو افغانانو د بورنونو کې پېښې په اړه کټ مټ د خپل بیوسه حکومت رول تر سره کړ او هغه په دې ډول چې لومړی یې د یادې پېښې د بي اهمیته ښودلو په غرض بهرنیو چارو وزارت ته د هغې په اړه د یوې عادي ترفیګي پېښې په حیث خبر ورکړ چې له امله یې درې تنه افغانانو خپل ژوند له لاسه ورکړی.

د ښاغلي لیوال د همدې معلوماتو پر اساس په کابل کې د بهرنیو چارو وزارت رسمي اعلامیه ترتیب او له رسنیو سره شریکه کړه.

خو وروسته چې کله نړيوالو رسنيو د ايراني ځواکونو په لاس د ويشتل شوي موټر لمبې او په هغه کې د وریتيدونکو انسانانو ژوندي تصويرونه خپاره کړل، بناغلي ليوال درک کړه چې که دوي هرڅومره د پيښې د بې اهميته بنودلو هڅه وکړي خو د انسانانو سوځول عادي خبره نه ده چې پټه پاتې شي، هماغه و چې د خپل وزارت د رسمي اعلامي برخلاف يې ياده پيښه د ايراني ځواکونو د په نښه کولو له امله رامنځته شوي حادثه وبلله خو بيا يې هم دا وراضافه کړه چې موټر د ايراني ځواکونو تر په نښه کولو وروسته د سرک د غاړې له استنادي مانع سره د تصادم په نتيجه کې اور اخيستی.

خو په تصويرونو کې ښکاري چې موټر په برابر استقامت د سرک پر غاړه ولاړ او لمبې پرې بليرې، که واقعا هم هغه له کوم مانع سره تصادم کړی وای هغه به خامخا يا اوښتی او ياهم کم ترکمه له خپل مسير نه منحرف شوی و.

په هرصورت کله چې بناغلي سفير په پيښې کې د سوځيدلو افغانانو ليدو ته ورغی هلته نور هم د دې په ځای چې د خپل ټپي هيواد وال تسله او د خپل ديپلوماتيک مسؤليت په توان کې د هغه له مظلوميت نه دفاع وکړي ، د ايرانيانو لخوا سخت توهين شو او په داسې حال کې د سوځيدلي معصوم افغان سرته ودرول شو چې د هغه سوځيدلی لاس زولانه او د روغتون په کټ پورې تړل شوی و.

د کابل حکومت له سفير سره د ايراني چارواکو دا توهين آميزه چلند يواځې د بناغلي ليوال توهين نه ؛ بلکې د ټول باوقاره ميرني افغان ولس قصدي او پلان شوی توهين دی.

ځکه که دا پلان شوی توهين نه وای نو کم ترکمه د څو محدودو دقيقو لپاره خو به يې د بناغلي سفير!!! د ورتلو په مهال د سوځيدلي معصوم افغان له لاسه زولاني خلاصې کړې وي.

خو له بده مرغه بناغلي ليوال د دې په ځای چې دا پلان شوی توهين يې درک کړی او په غبرگون کې يې خپل ديپلوماتيک انزجار بنودلی وای له ايراني رسنيو سره يې په څرگندونو کې د يادې پيښې د عاملينو د جنايت توجيه کولو په ترڅ کې داسې وويل:

((دا موټر د انساني قاچاقچيانو اړوند و چې زمونږ هيوادوال يې ليردول، خو کله چې ايراني ځواکونو د توقف امر ورته وکړ ، دوی ونه مانه او د ځواکونو لخوا په نښه شول.))

دلته دوي خبرې د دقت وړ دي:

لومړی دا چې د پيښې په هماغو لومړيو شيبو کې دا ادعاء کول چې دا د انساني قاچاقچيانو اړوند موټر و له حقوقي لحاظه بلکل يوه غلطه ادعاء ده چې بناغلي ليوال ته د ايراني چارواکو لخوا صرف هغوی ته د برائت ورکولو په غرض په خوله کې ورکړل شوه.

ځکه انساني قاچچيان تر ښاغلي ليوال ډير هوښيار او هيڅکله قاچاق شوي انسانان په هغو رسمي لارو نه ليردوي کومې چې د امنيتي چارواکو تر نظارت او کنټرول لاندې وي.

دوهم په فرض محال که د ښاغلي ليوال د ادعاء مطابق دا موټر د انساني قاچاقبرو مربوط هم وي ، ايراني ځواکونو يې د وپشتلو حق نه درلود، ځکه له حقوقي لحاظه د انسان قتل د هغه تر قاچاق ستر جنايت دی، هغوی کولای شوي بغيرله فيرکولو ياد موټر د امنيتي وسائلو په وسيله تعقيب او په مناسب ځای کې يې موټر چلوونکی او سورلی ټول سالم نيولي وای.

ځکه ياد موټر په ناقانونه قاچاق لارو نه ؛ بلکې د يزد په هغې عمومي شاهراه په حرکت کې و چې روزانه په زرگونه نقلیه وسائط ورباندې عبور او مرور لري. ايراني ځواکونو کولای شوی د مخابراتي تماس له لارې نورو امنيتي او ترافيکي ځواکونو ته اطلاع ورکړې وای او په مناسب ځای کې يې موټر له فيرکولو پرته توقيف او نيولی وای.

پايله:

د ايران امنيتي چارواکو لخوا په يوه مياشت کې د افغان مسافرينو خلاف دوه ځلي بشر ضد جنايت تر سره کول او په اړه يې د افغانانو د احساساتو هيڅ پروا نه کول له شکه پرته چې د انسانيت او همجواري د ټولو اوصولو خلاف وحشيانه عمل دی.

د ښاغلي ليوال په شمول افغان ديپلوماتيک چارواکي چې پوهيري د ايران د دغه ښکاره او برېښې جنايت په وړاندې د هيڅ کولو او هيڅ ويلو توان نه لري د خپلې همدغې بيوسې په نظر کې نيولو سره يې بايد کم تر کمه دومره کړی وای چې د افغانانو د سوځوونکو او غرقوونکو مجرمينو د بشر ضد جنايت په توجیه کولو سره يې د خپل با وقاره ولس مشاعر او احساسات نه وای زخمي کړي.

ځکه جنايت او د هغه توجیه کول له حقوقي او اخلاقي لحاظه خپله جنايت دي چې عاملين يې بايد تر قانوني مواخذي لاندې ونيول شي.